

**Základní škola, Příbram VII, Bratří Čapků 279,
příspěvková organizace**

IČO: 71295003, Datová schránka: 47wb4xs

Adresa: Bratří Čapků 279, 261 01 Příbram VII

Tel.: 318 623 506, E-mail: zsbc@zsbcpb.cz,

www.pbzsbc.cz

**Minimální preventivní program: Program primární prevence
rizikového chování
2023/2024**

Tento program je otevřeným materiálem, který je možné kdykoliv doplnit o další náměty,
návrhy, poznatky či informace.

Mgr. Marcela Fedorová
garant programu
školní metodik prevence

Mgr. Alena Mašiková
ředitel školy

V Příbrami 1. 9. 2023

OBSAH

1. Úvod	3
2. Charakteristika školy	3
2.1 Charakteristika pracoviště	3
2.2 Garanti programu	4
2.3 Tým spolupracovníků	4
2.4 Východiska při tvorbě programu	5
2.5 Cíle programu	5
2.6 Realizace programu	6
2.6.1 Aktivity pro žáky	6
2.6.2 Další vzdělávání pedagogických pracovníků	13
2.6.3 Metodické pomůcky, informace, kontakty	13
2.6.4 Aktivity pro rodiče	15
2.6.5 Spolupráce s ostatními odborníky	15
2.6.6 Volný čas žáků, spolupráce s ostatními organizacemi	15
2.7 Propagace	15
2.8 Evidence a efektivita	16
2.9 Hodnocení MPP	16
3. Přílohy	
3.1 Krizový plán školy	18
3.2 Seznam vybraných zařízení zabývajících se problematikou prevence rizikového chování	40
3.2.1 Seznam vybraných zařízení zabývajících se problematikou prevence rizikového chování na okrese Příbram	43
3.3 Mapování nežádoucích jevů	45
3.4 Legislativa pro oblast prevence	46
3.5 Školní řád	47

1. Úvod

Nárůst různých projevů rizikového chování včetně zneužívání návykových látek v populaci mládeže a dětí školního věku se stává celospolečenským problémem. Děti patří k nejohroženější skupině. Proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice (přiměřeně k věku žáků), naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni.

Primární prevence rizikového (závadového) chování je nedílnou součástí nejen života školy, ale i celé společnosti. Dopady absence aktivit v oblasti primární prevence jsou totiž jen obtížně předvídatelné. Tento program primární prevence rizikového chování předpokládá u všech pedagogických pracovníků školy systematické, nenásilné působení na žáky v době vyučování i mimo ně. Tím se rozumí především: všestranné posilování osobnosti každého dítěte, utváření pozitivních a aktivních životních postojů vedoucích ke zdravým rozhodnutím, uvědomění si odpovědnosti za zdraví vlastní i za zdraví ostatních, vytváření kvalitních hodnotových žebříčků, nabízení pozitivních alternativ činností a chování, trénink v dovednostech odmítat nevhodné, i když mezi spolužáky atraktivní chování (nauč se říkat NE, a to již od nejmladšího školního věku). Program je i nositelem multikulturní výchovy a vzdělávání, které pomáhají v rozvoji prosociálních kompetencí v kontextu multidimenzionálního vnímání postmoderní společnosti dnešního typu, jakožto atributů ovlivňujících míru úspěšnosti socializace dětí a mládeže. Míra úspěšnosti této koncepce je samozřejmě také závislá na aktivní spolupráci rodičů.

2. Charakteristika školy

K 1. 1. 2014 došlo k odloučení pracoviště Bratří Čapků od Základní školy, Příbram - Březové Hory, Prokopská 337.

2.1 Charakteristika pracoviště

Základní škola, Příbram VII, Bratří Čapků 279, příspěvková organizace je školou úplnou (1. - 9. ročník), součástí je přípravný stupeň předškolního vzdělávání. Školu najdete jižním směrem od náměstí 17. listopadu. Součástí školy je školní družina vybavená PC a školní jídelna, školní zahrada a hřiště.

Od 1. 9. 2023 navštěvuje školu 600 žáků a 26 předškoláků. Do plné kapacity školy můžeme přijmout pouze 4 žáky.

ŠVP: „Naše škola, jak ji chápeme my, je prostor a čas, který je třeba žít a ne přežít. Usiluje o důvěru žáků a rodičů svých žáků, je otevřená, přístupná a přímá, ale zachovává si přitom svou autoritu. Všichni usilujeme o to, aby byla místem nejen pro povinnosti, ale i místem radosti, kvalitní mezilidské komunikace, místem hledání, objevování, poznání i omylů, práce i odpočinku. Aby se do ní žáci, jejich rodiče a přátelé rádi vraceli a nacházeli tam to, co je potřeba k plnohodnotnému životu. Neformální, přátelské ovzduší, tvořivou atmosféru, pracovní klid nebo naopak pracovní ruch, ale především lidi, podobně naladěné, iniciující aktivitu ostatních.“

Strategický směr školy

„Mnohostranný rozvoj žákovy osobnosti v souladu s jeho osobními schopnostmi a zájmy tak, aby byl zodpovědným člověkem ve vztahu k sobě samému, ve vztahu k ostatním lidem a ve vztahu ke svému prostředí“ prolíná ve všech směrech tvorba a ochrana životního prostředí. K realizaci této oblasti je vypracovaný dlouhodobý program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. Školní vzdělávací program a život školy je postaven na těchto základních pilířích: otevřenost, spokojenost, pozitivní vztah, variabilita, partnerství, efektivita.

Vzdělávací program, učební plán

V 1. až 9. ročníku probíhá výuka podle schváleného školního vzdělávacího programu (ŠVP) s názvem „Škola na míru všem“. Jeho základním mottem je vzájemné rovnocenné partnerství třech subjektů, kterých se výchovně vzdělávací proces na škole týká - žáků, jejich zákonných zástupců a zaměstnanců školy.

Personální zajištění školy

pedagogických pracovníků

2.2 Garanti programu

Mgr. Marcela Fedorová

2.3 Tým spolupracovníků

Mgr. Alena Mašiková – ředitelka školy

RNDr. Šárka Semorádová – výchovný poradce v oblasti profesní orientace

Mgr. Veronika Schrödllová – školní psycholog, výchovný poradce

třídní učitelé

učitelé výchov (VO, VV, SP apod.) na 2. stupni, učitel EV na 1. stupni

2.4 Východiska při tvorbě programu

Vnější

MPP byl tvořen v souladu s legislativou pro oblast prevence

Vnitřní

Školní řád

2.5 Cíle programu

Cíle, které si MPP stanovuje, zcela korespondují s dlouhodobými potřebami primární prevence rizikového chování. Dále pak akcentují aktuální potřeby primární prevence rizikového chování ve školním prostředí a situace, které jsou s tímto bezprostředně spjaty. Obecně lze tedy říci, že hlavními oblastmi, v nichž je primární prevence rizikového chování realizována, jsou:

- záškoláctví
- kouření (včetně elektronických cigaret - vape), užívání alkoholu, návykových látek nealkoholového typu – drogové závislosti, užívání nikotinových sáčků
- projevy agresivního chování, šikana, vandalismus
- krádeže, drobná kriminalita
- projevy intolerance vůči menšinám – kulturní, národnostní, náboženské aj. (zejm.: xenofobie, rasismus, antisemitismus)

Cíle by měly vždy korespondovat s potřebami jedinců i skupin, kterým je program určen. Jsou to zejména:

- žáci
- učitelé
- rodiče

2.6 Realizace programu

2.6.1 Aktivity pro žáky

- zavádění oblastí primární prevence rizikového chování do výuky
- žáci a učitelé realizují stěžejní projekty:
 - Tradiční lidová řemesla – ukázkový den starých řemesel (projektový den)
 - Spolu to dokážeme - dlouhodobý projekt školy zařazený do ŠVP
 - *Celý svět ve škole* - dlouhodobý projekt školy zaměřený na téma ekosystémy; zařazený do ŠVP
 - Zdravá škola
- 1. -9. třídy – preventivní programy – ELROND, o.p.s.
- 1. třída: Bezpečné chování
- 2. třída: Zdravý životní styl pro mladší školní věk
- 3. - 4. třída: Prevence šikany a agresivního chování
- 5. třída: Internetové bezpečí
- 6. třída: Závislosti
- 7. třída: Zdravý životní styl – poruchy příjmu potravy
- 8. třída: Trestní odpovědnost (projekt ve spolupráci s PČR a VSČR)
- 9. třída: Já – potenciální vzor pro druhé; Jsem zodpovědný sám za sebe a své zdraví v oblasti sexuálního života
- 1. stupeň: Bezpečné používání zábavní pyrotechniky (nabídka od MÚ)
- 5. třídy: prevence kouření
- Klub mladého diváka (Příbram) - bude realizováno v případě zájmu
- Zdravá škola
- Čertovské klání - prosinec
- projektový den „Lidová řemesla“ - jaro
- vánoční jarmark – prosinec
- Zahradní slavnost – červen (ve spolupráci s Panstvím Dlouhá Lhota)
- získání „řidičského průkazu“ – bezpečná jízda na kole (dopravní výchova): Autoklub Příbram
- složky záchranného systému – projektový den
- ostatní: dle jednotlivých ročníků

1. ročník: Projekt Zdravé zuby
Zdraví člověka - prevence úrazů
Zdravá výživa
2. ročník: Základní formy společenského styku
Člověk a jeho zdraví - projekt Zdravé zuby
Dopravní výchova
3. ročník: Dopravní výchova - jsem chodec, jsem cyklista
Projekt Zdravé zuby
4. ročník: Dopravní výchova - průkaz cyklisty
Člověk a jeho zdraví - Zdravé zuby
5. ročník: Dopravní výchova
Zdravé zuby
Abeceda peněz

a) aktivity v rámci výuky:

- v rámci předmětových týmů je třeba kontinuálně zapracovávat do jednotlivých předmětů (výukových oblastí) tematické celky, jejichž náplň a obsah lze využít pro primární prevenci rizikového chování (tento soubor je přílohou tohoto programu a lze jej průběžně doplňovat)

Tematické celky – využití ve vyučovacích předmětech

1. – 5. ročník

V rámci výuky na 1. stupni:

1. ročník:

- vztahy v rodině, ve třídě
- dopravní výchova
- péče o tělo
- nebezpečí kolem nás

2. ročník:

- dopravní výchova – bezpečnost ve městě
- vztahy v rodině, pomoc druhým
- člověk a jeho zdraví
- chování za mimořádných událostí

3. ročník:

- vztahy v rodině
- dopravní výchova
- město – nebezpečí kolem nás
- soužití se spolužáky – jak předcházet nevhodnému chování
- člověk – odlišnosti – soužití
- texty zaměřené na vzájemné vztahy mezi lidmi /ČJ/

4. ročník:

- vzájemné vztahy mezi spolužáky, chování v rizikových situacích
- první pomoc
- návykové látky – ochrana, prevence

5. ročník:

- chování v rizikových situacích
- vzájemné vztahy v kolektivu
- prevence nevhodného chování – návykové látky
- člověk – odlišnosti – soužití
- texty zaměřené na vztahy mezi lidmi (ČJ, M)
- první pomoc
- režim dne, správný jídelníček

6. ročník:

- práva a povinnosti žáků, vztahy ve třídě, v kolektivu obecně, záškoláctví, závislosti

7. ročník:

- člověk jako jedinec – multikulturní výchova
- mezinárodní vztahy, globální svět

8. ročník:

- stát a právo - člověk jako občan- lidská práva, šikana
- člověk ve společnosti - vztahy mezi lidmi, spolupráce, pravidla chování, zásady lidského soužití, člověk jako jedinec - zdravá sebedůvěra

9. ročník:

- stát a právo - právní řád

6. - 9. ročník:

- V předmětech: TV, PŘ, VkJ, CH, Z, VV, HV, SP, ČJ, VO
- zdravý životní styl, péče o tělo

- ochrana zdraví
- prevence nevhodného chování – návykové látky
- první pomoc
- jednání fair play, vztahové záležitosti
- multikulturní výchova
- sebepoznávání

V jednotlivých vyučovacích předmětech je primární prevence rizikového chování zařazována:

Český jazyk a literatura

- kouření (sloh - 8. ročník, literární výchova – 9. ročník)
- šikana (literární výchova – 9. ročník)
- gamblerství, závislosti (pravopisné cvičení – 9. Ročník)
- záškoláctví (sloh – 8. Ročník)

Dějepis

- zámořské objevy – tabák, drogy (7. ročník)
- zámořské objevy – rasismus (7. ročník)
- holocaust, rasismus (9. ročník)

Přírodopis

- dýchací soustava - kouření (8. ročník)
- trávicí soustava – alkohol, správná životospráva, poruchy příjmu potravy (8. ročník)
- smysly – užívání drog (8. ročník)
- základy první pomoci (8. ročník)
- léčivé rostliny – nebezpečí drog (6. ročník)

Výchova ke zdraví

- pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví
- ochrana člověka za mimořádných událostí
- bezpečné chování a komunikace
- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita
- auto-destruktivní závislosti
- mezilidské vztahy, komunikace a kooperace
- sebepoznání a sebepojetí

Chemie

- vliv alkoholu, léků a drog na lidský organismus (9. ročník)

Zeměpis

- atmosféra – ochrana zdraví; smog, kouření (6. ročník)

Výchova k občanství

- komunikace
- rizikové faktory (drogy, alkohol, kouření)
- anorexie, bulimie
- komunity, rizika života v sektách
- multikulturní výchova

Tělesná výchova

- zdravý životní styl
- ochrana zdraví
- ochrana před škodlivými vlivy

Výtvarná výchova

- zdravý životní styl
- ochrana zdraví – drogy, kouření
- komunikace
- multikulturní prostředí

Školní družina

- prevence úrazů
- stravovací návyky a životospráva
- dopravní výchova
- ochrana přírody
- první pomoc
- multikulturní výchova
- volnočasové aktivity - vhodné využívání volného času
- násilí, rasismus, šikana
- ochrana zdraví
- omamné látky
- zdravé vztahy v kolektivu

b) volnočasové aktivity - kroužky:

Jsou nositeli informace o adekvátním, smysluplném a pozitivně orientovaném trávení volného času. Měly by přinášet emocionální prožitek, uspokojení potřeb kladného ohodnocení a potřeb vyhnoutí se neúspěchu, tzn. zážitek z úspěchu a překonání sebe sama. S tím souvisí i verbální podpora volnočasových aktivit pořádaných mimoškolními organizacemi (DDM, Skaut, Sokol, aj.)

Zájmové kroužky – školní rok 2023/2024)

- keramika: 1. - 5. ročník
- ruční práce: 5. – 8. ročník
- basketbal: 6. - 9. ročník
- házená: 1 - 2., 3. – 4. ročník
- volejbal: 6. – 7. ročník
- hra na ukulele: začátečníci
- florbal: 6. - 9. ročník (CH,D)
- šachy: začátečníci 1., 2. stupeň
- hravá angličtina: 2. ročník (vybraní žáci)
- CE STARTES: IV.A
- CE MOVERS 2021 (dokončení kurzu)
- CE B1
- CE MOVERS 2022

Pro naše žáky nabízíme ranní a odpolední volnočasové aktivity. Tyto aktivity probíhají vždy pod pedagogickým dohledem a pod dohledem asistentů pedagoga. Jedná se o smysluplné a bezpečné vyplnění volného času žáků, s rozvíjením jejich čtenářských dovedností, s rozvojem jejich nadání v aktivitách nad rámec výuky a podporou přípravy žáka na výuku.

c) školní sportovní aktivity - turnaje

- minikopaná
- florbal
- deskové hry
- šplh
- vybíjená

- běh do schodů
- basketbal
- kopaná
- badminton
- atletická všestrannost

d) práce na projektech

Jejich nejvýznamnější rolí je kontinuální vedení žáků k zapojení do určitých oblastí lidského života, které rozvíjí cílevědomost, touhu po poznávání společnosti v širších souvislostech.

- vyučující výtvarné výchovy a světa práce připravují s vybranými žáky pro ostatní žáky školy projekt Lidová řemesla
- během celého školního roku jsou realizovány krátké projekty v rámci mezipředmětových vztahů
- Cílem je nejenom teambuilding, ale i prožitek samotný, jinou formou získané poznatky. Dále pak úzká spolupráce a předávání si zkušeností v jednotlivých oblastech prevence.

Všechny naplánované projekty primární protidrogové prevence a prevence rizikového chování probíhají na velice profesionální úrovni.

e) další aktivity

- **„Spolu to dokážeme“** (akce, které absolvují žáci se svými rodiči ve svém volném čase společně s pedagogickými pracovníky)
- **„Celý svět ve škole“** (zapojení co nejvíce žáků a učitelů do využívání zrealizovaných ekosystémů ve škole a jejím okolí)
- **„Zdravá škola“** (projekt, do kterého se zapojují žáci se svými TU)
- **„Etická výchova“** (zahrnuje prvky efektivního a účinného programu prevence rizikového chování dětí a mládeže; cílem je přispívat k výchově zralé osobnosti s rozvinutou identitou a takovou hodnotovou orientací – úcta k člověku – prosociálnost, dále přispívá k rozvoji volných, hodnotových a postojevých stránek osobnosti, k budování sebedůvěry a integrity každého jedince, napomáhá hlavně v oblasti utváření harmonických a vřelých vztahů)

f) konzultační hodiny pro žáky a rodiče

Vedle pravidelných setkání rodičů a pedagogů, která jsou zajištěna třídními schůzkami či konzultacemi pro rodiče, existuje možnost speciálních konzultačních hodin. Ty jsou určeny jak žákům školy, tak rodičům. Provozní doba, včetně personálního zabezpečení (výchovný poradce, školní metodik prevence, školní psycholog) je uvedena na stálé informační nástěnce a na webových stránkách školy.

g) schránka důvěry

- je umístěna v přízemí školy

h) další

Školní poradenské pracoviště

Protože je kromě profesionálního a empatického přístupu školního metodika prevence a vyučujících důležité také prostředí, ve kterém s rodiči a žáky jednáme, bylo zřízeno tzv. *Školní poradenské pracoviště*. To také slouží jako centrum informací, materiálů, pomůcek a literatury, které jsou zpřístupněny všem vyučujícím, a všichni vyučující je mohou využívat.

2.6.2 Další vzdělávání pedagogických pracovníků

- Prevence pro 4. – 5. ročník aneb zdravý životní styl, zdravotní výchova a dopravní výchova

- ADHD ve třídě, školní družině

- Zdravá 5

a další dle nabídky DVPP (VISK, Člověk v tísni, o.p.s.)

- Abeceda peněz

- Elrond (pokračování v tématech zaměřujících se na spolupráci Š+Ž+R)

2.6.3 Metodické pomůcky, informace, kontakty

Metodické materiály a literatura jsou součástí učitelské knihovny. Pedagogičtí pracovníci jsou průběžně informováni o novinkách, a to prostřednictvím informačního systému ve sborovnách a v TEAMS.

V prvním i druhém patře školy je umístěna nástěnka, která nabízí některé základní informace žákům. Mj. uvádí kontakty na vybraná zařízení a instituce působící v oblasti primární prevence sociálně patologických jevů.

Informace o institucích, organizacích a odbornících, kteří působí v okrese Příbram v oblasti primární prevence, jsou v podobě portfolia součástí informačního systému pro pedagogy ve sborově prvního i druhého stupně a v Poradenském centru.

Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje - pracoviště Příbram – Mgr. Štěpán Duník, tel.: 318624085; pribram@pppsk.cz

Středisko výchovné péče pro děti a mládež – Mgr. Ing. Jana Eliášová, tel.: 318632266; svppribram@svppribram.cz

Krajská hygienická stanice – tel.: 318622055

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví – Oddělení sociálně právní ochrany dětí – PhDr. Luděk Fára, tel: 318 402 249; Bc. Zdena Splítková, tel: 318 402 232

Manažer prevence kriminality - Bc. Denisa Kotková tel: 770 142 769

Centrum adiktologických služeb Příbram, Magdaléna o.p.s. – Mgr. Hana Vavřincová, Magdaléna Chaloupková, Dis., tel.: 318 622 010, 737 391 214, kcentrum.pb@magdalena-ops.cz

Elrond, o.p.s. - PhDr. Mgr. Eva Burdová, MBA, tel.: 773 587 552

Ponton, občanské sdružení- tel.: 377 220 557 info@ponton.cz

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bedna- Bc. Kamila Zelená, tel.: 608 936 116

Tilius o.s.- Vít Skalník, tel.:420 731 44 55 01, v.skalnik@tilius.cz

Policie ČR - Bc. Monika Schindlová, Dis.,tel.: 974 879 207

Dětské krizové centrum – www.ditekrize.cz, **Linka důvěry** – tel.:241 484 149

Linka bezpečí – tel.: 116 111

Růžová linka – tel.:272 736 263

Rodičovská linka – tel.: 840 111 234

Poradna pro rodinu a manželství – www.poradnapb.cz, tel.: 318 622 571

Nadace naše dítě – www.nasedite.cz

Fond ohrožených dětí – www.fod.cz

Národní centrum bezpečnějšího Internetu - www.saferinternet.cz

2.6.4 Aktivity pro rodiče

Veškeré aktivity pro rodiče jsou v souladu s ŠVP (viz projekt „Spolu to dokážeme“)

- Pravidelně pořádáme Čertovské klání pro naše žáky i pro děti z blízkých mateřských škol.

- Netradičně probíhá Den dětí.
- Pořádáme výtvarná a sportovní odpoledne pro rodiče a děti.

2.6.5 Spolupráce s ostatními odborníky

Ve výchovně vzdělávací činnosti spolupracovala škola s těmito organizacemi:

- Občanské sdružení Tilius – preventivní programy
- ELROND, o.p.s. - preventivní programy
- Oddělení sociálně právní ochrany dětí
- Manažer prevence kriminality
- Pedagogicko-psychologická poradna Příbram – SPU, prevence, výchovné poradenství
- Středisko výchovné péče Příbram – terapeutická pomoc žákům a rodičům
- Městská policie Příbram
- Preventivně informační skupina Policie ČR
- Autoklub Příbram
- NZDM Bedna
- SZŠ a VOŠ Příbram

2.6.6 Volný čas žáků, spolupráce s ostatními organizacemi

Žákům školy jsou průběžně představovány nabídky volnočasových aktivit DDM, Q- klubu, NZDM Bedna, ZUŠ, sportovních oddílů (př.: Projekt „Šance pro každého“, „Děti na startu“ apod.) a jiných volnočasových organizací a spolků.

2.7 Propagace

- informování o akcích a aktivitách školy na webových stránkách školy, v regionálním tisku, Zpravodaji MěÚ a v příbramské kabelové televizi
- pořádání výstav prací žáků školy v prostorách školy (výtvarné práce, slohové práce, fotografie aj.)
- vánoční jarmark – setkání s rodiči a všemi příznivci školy
- zahradní slavnost

2.8 Evidence a efektivita:

- vedení záznamu o akcích a aktivitách v průběhu roku preventista (Mgr. Marcela Fedorová), kariérový poradce (RNDr.Šárka Semorádová), školní psycholog, výchovný poradce (Mgr. Veronika Schrödlová), třídní učitelé

- pro hodnocení efektivity využit dotazníků (Mgr. Marcela Fedorová, Mgr. Veronika Schrödlová), slohových prací (učitelé českého jazyka), informační nástěnky, ohlasy a hodnocení rodičů na třídních schůzkách, hodnocení žáků v rámci TH a žákovského parlamentu

2.9 Hodnocení MPP za rok 2022/2023

Sledování konkrétních podmínek a situace ve škole

Nepodceňovali jsme zneužívání legálních drog – tabák /kouření/, elektronické cigarety, nikotinové sáčky a alkohol. Důsledně jsme se zaměřili na projevy šikany a jakékoli formy záškoláctví. Celý školní rok se většina vyučujících soustředila nejen na podstatné informace, ale především formovala postoje žáků k dané problematice, učila je zvládat stresové situace, zvládat sociální vztahy. Rodiče mohli využívat individuálních konzultací, informovat se o důležitých telefonních číslech.

Hodnotící dotazník prevence rizikového chování na škole 2022/2023

		<i>Základní škola (a odpovídající ročníky víceletých gymnázií)</i>									
		<i>1.tř.</i>	<i>2.tř.</i>	<i>3.tř.</i>	<i>4.tř.</i>	<i>5.tř.</i>	<i>6.tř.</i>	<i>7.tř.</i>	<i>8.tř.</i>	<i>9.tř.</i>	<i>Celkem</i>
Kouření	<i>reálná zjištění</i>				1		1	10	5	14	31
	<i>podezření</i>				1	4	4	2	10	4	25
Alkohol	<i>reálná zjištění</i>										
	<i>podezření</i>								6	1	7
„měkké drogy“ (marihuana)	<i>reálná zjištění</i>								4	4	8
	<i>podezření</i>							1	10	1	12
„tvrdé drogy“ (ostatní)	<i>reálná zjištění</i>										
	<i>podezření</i>										
Šikana	<i>vyločení jednotlivce z kolektivu</i>									2	2
	<i>psychická šikana</i>										
	<i>fyzická šikana</i>										
	<i>lynčování</i>										

	<i>nepodložená podezření kyberšikana</i>				3						3
Záškoláctví	<i>do 10 neoml. hodin</i>		3		2	2				1	8
	<i>nad 10 neoml. hodin</i>		1		1		1			3	6
Kriminalita (činy jinak označované za trestné)	<i>násilné povahy</i>										
	<i>majetkové povahy</i>									1	1
	<i>pod vlivem návykové látky</i>										
Týrání dítěte	<i>reálná zjištění</i>										
	<i>podezření</i>										
Zneužívání dítěte	<i>reálná zjištění</i>										
	<i>podezření</i>										
Zanedbávání dítěte	<i>reálná zjištění</i>										
	<i>podezření</i>		1		5			1	5		12
Gamblerství	<i>reálná zjištění</i>										
	<i>podezření</i>										
Jiné	<i>reálná zjištění</i>						3		3		6
	<i>podezření</i>										
Celkem			5		13	6	6	17	40	34	121

3 Přílohy

3.1 Krizový plán školy

Záškoláctví, postup při řešení, výchovná opatření

Doba a způsob uvolňování žáka z vyučování:

Krátkodobá absence – třídní učitel na základě písemné omluvy zák. zástupcem

Absence delší než 2 dny – ředitel školy na základě písemné žádosti zák. zástupce po vyjádření třídního učitele

Zákonný zástupce žáka JE POVINEN OMLUVIT JEHO ABSENCI DO 48 hodin. Pokud tak neučiní, třídní učitel ho kontaktuje ihned telefonicky nebo dopisem. Za záškoláctví je považováno i porušování léčebného řádu. Škola může požadovat, pokud je to nezbytné, doložení nepřítomnosti žáka z důvodu nemoci ošetřujícím lékařem, a to pouze jako součást omluvenky vystavené zákonným zástupcem (pokud přesáhne 3 dny nebo ve zcela výjimečných případech i kratší). V případě podezření na záškoláctví, třídní učitel pořizuje kopii týdenní absence pro případ ztráty třídní knihy. Na škole je zřízen výchovný tým, který bude koordinovat řešení záškoláctví, šikany a dalších výchovných problémů ve složení: Mgr. Alena Mašiková – ředitel školy, Mgr. Marcela Fedorová – zástupce ředitele školy, RNDr. Šárka Semorádová – výchovný poradce v oblasti kariérového poradenství, Mgr. Veronika Schrödlová – školní psycholog, výchovný poradce a příslušný třídní učitel. VŽDY o podezření či skutečné neomluvené a zvýšené omluvené nepřítomnosti informuje ihned třídní učitel výchovnou poradkyni (pí. Schrödlovou), která tyto údaje vyhodnocuje a informuje ředitele školy.

Řešení:

Do 10 neomluvených hodin – řeší třídní učitel se zákonným zástupcem formou pohovoru (pozdání doporučeným dopisem), provede zápis, který podepíše zákonný zástupce (ten obdrží kopii).

Nad 10 neomluvených hodin – svolává ředitel školy výchovný tým za přítomnosti zástupce sociálně právní ochrany dětí (pozdání rodičů doporučeným dopisem), provede zápis.

Nad 25 neomluvených hodin – ředitel školy zašle bezodkladně oznámení o záškoláctví příslušnému orgánu sociálně právní ochrany dětí. V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku je třeba hlášení o zanedbání školní docházky poslat Policii ČR, kde bude případ řešen jako trestní oznámení pro podezření spáchání trestného činu ohrožení mravní výchovy mládeže. Kopie hlášení o zanedbání školní docházky bude zaslána příslušnému okresnímu úřadu.

Návrh výchovných opatření:

do 3 hodin důtka třídního učitel

do 7 hodin důtka ředitele školy

do 10 hodin druhý stupeň z chování

nad 10 hodin třetí stupeň z chování

Projevy šikany, prevence, postup při řešení a výchovná opatření

Každý pedagogický pracovník důsledně a systematicky vede žáky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektující identitu a individualitu žáka a rozvíjí zejména:

- Pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka
- Respekt k individualitě každého jedince
- Etické jednání (humanita, tolerance)
- Jedná v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost
- Prohlubuje si své znalosti a dovednosti v tomto oboru
- Učí žáky přijímat všeobecné hodnoty společnosti, identifikovat se s nimi a jednat v jejich duchu v každodenním životě
- Věnuje se problémům dětí na třídnických hodinách, hovoří s nimi
- Podporuje celoškolské akce, humanitární akce, podíl žáků 2. stupně na organizaci akcí pro žáky 1. stupně, činnost školního klubu a jeho spolupráci se školní družinou, které jsou zahrnuty v minimálním preventivním programu
- Snaží se organizovat třídní akce mimo školu (výlety, exkurze), kde je možné vztahy rozvíjet

Projevy šikanování:

Žák je o přestávkách osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády. Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními. O přestávkách hledá přítomnost učitelů. Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený. Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči. Žák se stává se uzavřeným. Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje. Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené. Má zašpiněný nebo poškozený oděv. Stále postrádá nějaké věci. Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy. Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy. Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole. Má odřenin, modřiny, škrábance, řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

JE TŘEBA VĚNOVAT POZORNOST MLADŠÍM ŽÁKŮM A NOVĚ ZAŘAZENÝM DO TŘÍDY!!!

Mezi další projevy obvykle patří: posměšné poznámky, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet, kritika žáka, výtky na jeho adresu pronášené nepřátelským, nenávistným, pohrdavým tónem, nátlak na žáka dávat peněžní dary, platit za někoho, příkazy vedoucí k podřizování, nátlak na vykonávání nemorálních a trestných činů či spoluúčasti na nich, honění, strkání, šťouchání, rány, kopání pokud je oběť neoplácí, rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Postup při řešení šikanování:

Při jakémkoliv náznaku šikany učitel informuje výchovnou poradkyni, která informuje ředitele školy. Výchovná poradkyně a školní metodik prevence *provedou*:

- rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, rozhovor s obětí
- nalezení vhodných svědků, individuální konfrontační rozhovory se svědky (ne s oběťmi a agresory), rozhovor s agresory (jednotlivě), případně konfrontace mezi nimi
- zajištění ochrany oběti
- navrhne opatření, která konzultuje s třídním učitelem a ředitelem školy
- provede zápis šetření

Návrh výchovných opatření:

- při jakémkoliv prokázaném druhu šikanování: druhý stupeň z chování
- diagnostika třídního kolektivu; doporučení třídě, rodičům navštívit kurzy SVP

V mimořádných případech:

- projednání případu ve výchovném týmu se zákonnými zástupci
- doporučení rodičům na realizaci dobrovolného pobytu v diagnostickém zařízení
- podání návrhu k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy
- vyrozumění policejního orgánu, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování
- je důležitá součinnost všech vyučujících – JAK A KDY SE INFORMUJEME O PROBLÉMECH DĚTÍ ZE SVÉ TŘÍDY?
- udělovat výchovná opatření (napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele, ředitelská důtka) během školního roku – nečekat až na poradu, pokud mají být tato opatření výchovná a preventivní
- nejdříve upozornit rodiče - návštěva ve škole nebo písemnou formou (dopisem), pokud se nedostaví, nechat si od rodičů podepsat, že byli upozorněni. (musíme mít prokazatelnou formu o předané informaci rodičům!)
- třídní učitel informuje ředitele školy ihned o nutnosti udělení důtky třídního učitele i ředitelské důtky (pokud už uskutečnil všechna opatření – rozhovor se žákem, rodiči)
- ředitelskou důtku je třeba projednat na mimořádné pedagogické radě a udělat zápis

VE VŠECH PŘÍPADECH POSUZOVÁNÍ PORUŠOVÁNÍ ŠKOLNÍHO ŘÁDU A PRAVIDEL ŠKOLY JE TŘEBA POSTUPOVAT DLE INDIVIDUÁLNÍCH OKOLNOSTÍ, TAK ABY VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ BYLA ÚČINNÁ!!!!!!!!!!!!

Metodický pokyn „Jak řešit případy související s užíváním návykových látek v prostředí škol a školských zařízení“

Pojem návykové látky zahrnuje veškeré látky (mj. omamné a psychotropní), které jsou schopné ovlivnit psychiku člověka, jeho sociální chování a ovládací nebo rozpoznávací schopnosti. **Patří sem také alkohol nebo tabák.** To, co je považováno za OPL, jedy a prekursory, stanoví ve svých přílohách zákon o návykových látkách.¹ Jsou to látky podléhající zvláštnímu způsobu zacházení.

V České republice není stanovena věková hranice pro užívání návykových látek (OPL, alkoholu i tabákových výrobků). Konzumace návykových látek není považována za protiprávní jednání. Jejich užívání osobami mladšími 18 let je ovšem považováno za nebezpečné chování. Každý nezletilec, který se takového jednání dopouští, má nárok na pomoc orgánu sociálně-právní ochrany dítěte.² Navádění k užívání návykových látek, nebo podpora takového chování u osob mladších 18 let jsou zakázány a takové jednání je přestupkem nebo trestným činem. Zakázán je rovněž prodej tabáku a alkoholických nápojů těmto osobám. Užívání návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, na všech školních akcích i při mimoškolní činnosti není přípustné. Všichni zaměstnanci školy mají oznamovací povinnost k řediteli školy v případě, kdy žáci nebo studenti (dále jen žáci) omamné látky užívají, distribuují nebo u sebe přechovávají. Při řešení problematiky spojené s užíváním návykových látek je třeba spolupracovat s celou řadou institucí. Spolupráce musí být navázána dříve, než nastanou problémy. Je třeba si vybudovat korektní vztahy s obvodním (místním) oddělením Policie ČR a znát kontakt na specialistu Policie České republiky na oddělení (odboru) obecné kriminality služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky na okresním (obvodním, městském) ředitelství, popř. správě kraje nebo správě hl.m. Prahy, který se zabývá odhalováním a dokumentováním kriminality dětí, závadového chování dětí, trestnou činností páchanou na mládeži a závadovým jednáním a spolupracuje se školami a školskými zařízeními. V rámci vytváření preventivních programů je užitečné být v kontaktu s Preventivně informační skupinou Policie ČR, která je zřízena u okresních (obvodních, městských) ředitelství policie. Dalšími důležitými kontaktními místy jsou orgány sociálně-právní ochrany dětí v obcích s rozšířenou působností, pracoviště městské (obecní) policie, školská poradenská a preventivně výchovná zařízení, regionální nestátní a neziskové organizace apod.

Doporučené postupy školy

¹ § 2 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.

² § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

- (1) Vytvořit podmínky pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně všech školních akcí i mimoškolní činnosti.
- (2) Zajistit bezpečnost a ochranu zdraví žáků před škodlivými účinky návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně veškerých školních akcí.
- (3) Školním řádem školy a vnitřním řádem školského zařízení (dále jen „školní řád“) jasně vymezit zákaz užívání návykových látek ve škole, jejich nošení do školy.
- (4) Poskytovat žákům a zákonným zástupcům nezbytné informace nutné k zajištění jejich ochrany před tímto jevem.
- (5) Poskytovat žákům věcné a pravdivé informace o návykových látkách formou, která je přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji.
- (6) Působit na žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek.
- (7) Do veškerých poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví zakotvit informace o nebezpečnosti užívání návykových látek a zákazu jejich užívání při všech činnostech souvisejících se školními aktivitami.
- (8) Poskytovat žákům, kteří mají s užíváním návykových látek problémy, jakož i jejich zákonným zástupcům, informace o pomáhajících institucích a možnostech řešení situace.
- (9) Při řešení případů souvisejících s užíváním návykových látek nebo distribucí OPL je třeba spolupracovat s dalšími zainteresovanými institucemi – Policie ČR, orgány sociálně-právní ochrany dětí, školská poradenská zařízení apod.
- (10) V případech, které stanoví zákon, plnit ohlašovací povinnost směrem k orgánům činným v trestním řízení, orgánům sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností a zákonným zástupcům žáka.

TABÁKOVÉ VÝROBKY

Ve vnitřních i vnějších prostorách všech typů škol je zakázáno kouřit. Kouřit zde nesmějí žádné osoby a není možné ani zřizovat kuřárny nebo místa pro kouření vyhrazená.

- (1) Prostory školy je třeba označit viditelným textem doplněným grafickou značkou zákazu kouření. Takto je třeba označit vnitřní i vnější prostory.
- (2) Školním řádem je nutné kouření v prostorách školy zakázat a stanovit sankce za porušování tohoto zákazu.

Konzumace tabákových výrobků ve škole (včetně nikotinových sáček)

(1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutnému v další konzumaci zabránit.

(2) Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

(3) Pedagogický pracovník dále postupuje podle školního řádu školy: o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), který založí školní metodik prevence do své agendy.

(4) V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.

(5) V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.

(6) Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

ALKOHOL

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat.

(1) Školním řádem škola stanoví zákaz užívání alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování i na všech akcích školou pořádaných.

(2) Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem.

Konzumace alkoholu ve škole

(1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

(2) Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

(3) Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.

(4) V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.

(5) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy: O události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol), který založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.

(6) Škola vyrozumí ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.

(7) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností vyžadovat pomoc.

(8) Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.

(9) Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálněprávní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.

(10) V případě uživatelova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

(11) Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.

(12) V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce nebo zletilého žáka či studenta s orientačním testováním žáka na přítomnost alkoholu. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným způsobem, jako je uvedeno od bodu 3. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.

(13) Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu ve škole

(1) V případě, kdy pracovníci školy **naleznou v prostorách školy alkohol**, postupují takto:

- a) Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
- c) Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- d) Zpracují stručný záznam o události.

(2) V případě, kdy pracovníci školy **zadrží u některého žáka alkohol**, postupují takto:

- a) Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
 - b) O nálezů ihned uvědomí vedení školy.
 - c) O nálezů sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen/na ředitel/ka školy nebo její/jeho zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.³
 - d) O nálezů vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, kterým je obecní úřad obce s rozšířenou působností.
 - e) V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.
- 9 § 10 odst. 4 písm. g) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

OPL

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo.⁴ Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

(1) Školním řádem škola stanoví zákaz užívání OPL a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanoví zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Školním řádem stanoví rovněž sankci za porušení zákazu.

(2) Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazit takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

Konzumace OPL ve škole

(1) V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

(2) Návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

³příloha č. 3/II vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních – metodické a koordinační činnosti odst. 9.

⁴ § 283 - 287 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon.

- (3) Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- (4) V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
- (5) Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy.
- (6) Škola vyrozumí ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- (7) Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
- (8) Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval OPL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky (dbát pokynů pracovníků školy).
- (9) Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte.⁵ Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- (10) V případě uživatelova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- (11) Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu.
- (12) Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.
- (13) V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost OPL (zkouška ze slin), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce, resp. žáka staršího 18 let s orientačním testováním žáka na přítomnost OPL. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem, jako je uvedeno od bodu 3. O události sepiše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.
- (14) Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem OPL, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Distribuce OPL ve škole

⁵ § 10 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

(1) Distribuce OPL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.

(2) Přechovávání OPL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.

(3) Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.

(4) Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.

(5) Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsaným níže.

Nález OPL ve škole

A. V případě, kdy pracovníci školy **naleznou v prostorách školy látku**, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

(1) Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.

(2) O nález ihned uvědomí vedení školy.

(3) Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nález. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.

(4) O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

B. V případě, kdy pracovníci školy **zadrží u některého žáka látku**, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

(1) Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.

(2) O nález ihned uvědomí vedení školy.

(3) O nález sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen/na ředitel/ka školy nebo její/jeho zástupce.

(4) O nálezu vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka.

(5) V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady jedů jsou známy protijedy. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

C. V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že **některý z žáků má nějakou OPL u sebe**, postupují takto:

(1) Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.

(2) Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.

(3) Žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věci.

PŘEDÁVKOVANÍ TLUMIVÝMI LÁTKAMI

Heroin, braun, metadon, rohypnol a jiné prášky „na spaní“ nebo „na uklidnění“, toluen a další ředidla, která se čichají, A také alkohol, zejména v kombinaci se vším už vyjmenovaným.

Jak předávkovaný vypadá:

- je utlumený nebo v bezvědomí, nereaguje, hroutí se nebo leží, má bledou, Šedou nebo namodralou kůži, studený pot.

Co dělat:

- snažit se ho udržet při vědomí: mluvit na něj, nutit ho, aby odpovídal, chodit s ním, nenechávat ho o samotě, při zvracení ho podržet v předklonu, aby se neudusil

Zároveň:

1. Zavolat záchranku **155** (nejlépe poprosit někoho, aby to udělal) a

2. zjistit, jestli dýchá, zkontrolovat tep

3. pokud nedýchá:

- zkontrolovat, jestli nemá něčím (zvratky) ucpaná ústa, případně je vyčistit; vytáhnout zapadlý jazyk;

- položit předávkovaného na záda, chytit jeho hlavu oběma rukama zezadu pod bradou, vysunout bradu dopředu a nahoru - hlava jev záklonu, tím uvolníte dýchací cesty;

- prsty mu ucpat nos, zhluboka se nadechnout, jednou mu silně vdechnout do plic, pustit nos a počkat na reakci;
- pokud nezačal dýchat, provádět umělé dýchání (v normálním tempu - asi 15 vdechů za minutu) až do příjezdu sanitky.

4. Pokud nedýchá a nemá hmatný tep, přidáte k umělému dýchání masáž srdce - napnutýma rukama rytmicky stlačovat hrudník (frekvenci 100 stlačení za minutu) v dolní třetině hrudní kosti poměru 30 stlačení hrudníku ku 2 vdechům.

ZÁCHVAT KŘEČÍ

Kdy se to stává:

- nejčastěji v abst'áku, když dojdou rohypnoly, nitrazepamy, rivotrily, výjimečně bílý heroin (po vysokých dávkách), ale i alkohol;
- někdy po dávce pervitinu nebo bílého heroinu.

Jak to vypadá:

- Rychlý začátek - náhlý pád ze sedu nebo stoje, záškuby rukou, nohou, někdy svalů v obličeji a krku (hlava je stočená na stranu), někdy až prohnutí zad „jako luk“, postižený osobě neví, z úst mu vytékají sliny.
- Pokud je záchvat lehký, trvají křeče pár minut, pak se postižený zklidní, je ale stále v bezvědomí, po delší době se může sám probrat, neví, co se s ním dělo.
- Hrozí udušení zvratky nebo slinami nebo poranění při pádu a záškubech.

Co dělat:

- Silou podržet hlavu, případně končetiny, předcházet možným zraněním v průběhu záchvatu.
- Uložit do stabilizované polohy na boku, aby odtékaly sliny, případně zvratky, a nezapadl jazyk, kontrolovat tep a dech.
- **volat záchranku 155**

AKUTNÍ STAV ZMATENOSTI, AKUTNÍ ÚZKOST, BLUDY, HALUCINACE

Kdy se to stává:

- po pervitinu, tripech, extázi, velkém množství alkoholu, v abst'áku, když dojde heroin, rohypnoly, alkohol.

Jak to vypadá:

- Změněné vnímání reality - postižený vidí ve všem nebezpečí, pronásledovatele, je podezřívavý, nedůvěřivý (tzv. stíha), někdy dokonce nepoznává své známé, někdy vidí na svém těle hmyz nebo červy nebo se jeho tělo divně mění, nevěří přesvědčování, že se mu to „jen zdá“. Trpí úzkostí a strachem, neklidem, dělá rychlé pohyby a nesmyslné nebo jen částečně pochopitelné činnosti (skrývá se, slovně i fyzicky útočí na ostatní, aby se přiznali, aby ho nechali být...).

Co dělat:

- Být s ním, mluvit na něj klidně, tišším hlasem, vysvětlovat, že jeho stav souvisí s použitím drogy, že mu skutečné nebezpečí nehrozí a že mu věříte, že on to cítí zcela reálně, a že s ním zůstanete. Pokud dovolí fyzicky kontakt, vzít ho za ruku, loket, kolem ramen.
- Nikdy nenechávat dotyčného o samotě, bez dozoru, nedělat náhlé a rychlé pohyby nebo akce, které mu dopředu neoznámíte, nemluvit pokradmu s jinými osobami, prostě nezadávat důvody k posílení jeho paranoidity.
- Pokud se stav nezlepšuje nebo dotyčný ohrožuje sebe nebo okolí, volat záchranku 155.

Hasiči: 150

Rychlá záchranná pomoc: 155

Policie: 158

První pomoc

Zjistíme, zda postižený dýchá

DÝCHÁ x NEDÝCHÁ

Obnovení průchodnosti dýchacích cest

2 – 3 hluboké umělé vdechy

Zjistíme, zda je hmatný puls

HMATNÝ x NEHMATNÝ

Ostatní první pomoc: Zahájíme umělé dýchání v kombinaci s nepřímou masáží srdeční

- rytmicky stlačovat hrudník asi 80 až 100 krát za minutu (včetně vdechů)
- střídat přibližně 15 stlačení hrudníku s dvěma umělými vdechy

Pokračujeme do příjezdu odborné pomoci

Jak řešit případy související s krádežemi a vandalismem v prostředí školy

Krádeže, zejména mobilních telefonů, a ničení školního majetku, jsou nejčastějšími formami protiprávního jednání, se kterými se lze v prostředí škol setkat.

Jak postupovat preventivně proti krádežím

(1) Ve školním řádu uvést, že krádeže jsou protiprávním jednáním a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil.

(2) Upozornit žáky a jejich zákonné zástupce, že nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Škola ve školním řádu, školské zařízení ve vnitřním řádu:

a) zdůrazní, že (cenné) věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním nemají žáci do školy nebo školského zařízení nosit nebo

b) ředitel školy ve školním řádu určí způsob zajištění těchto předmětů na určeném místě. I v případě, že bude žákům doporučeno nenosit do školy věci nesouvisející s vyučováním, nelze se odpovědnosti za škodu způsobenou na vnesených nebo odložených věcech jednostranně zprostit a za klenoty, peníze a jiné cennosti se odpovídá do výše 5 000 Kč; pokud budou věci převzaty do úschovy, hradí se škoda bez omezení.⁶

(3) Vést žáky k tomu, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat, byli všímaví vůči svému okolí a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásili věc pedagogickému pracovníkovi školy.

Jak postupovat při nahlášení krádeže žákem

(1) O události pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného.

(2) Věc předat orgánům činným v trestním řízení (ohlásit na místní nebo obvodní oddělení Policie ČR), nebo poučit poškozeného žáka (jeho zákonného zástupce), že má tuto možnost.

(3) V případě, že je znám pachatel, je třeba nahlásit věc orgánu sociálně-právní ochrany (byl-li pachatel mladší 18 let) a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

Jak postupovat preventivně proti vandalismu

⁶ Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

(1) Ve školním řádu uvést, že každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.

(2) V poučeních o bezpečnosti a ochraně zdraví je třeba se problematice vzniklých škod věnovat a žáky opakovaně upozorňovat na jednání, které k poškození majetku vede a jak se takovému jednání vyhnout.

Jak postupovat při vzniku škody

(1) Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.

14 § 433 a 434 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

(2) V případě, že viníka škola zná, může na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.

(3) V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou k dohodě o náhradu škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

Podezření na týrané dítě

Pojem „syndrom CAN“ je zkratkou z původně anglického termínu Child Abuse and Neglect. Toto pojmenování zahrnuje týrané, zneužívané a zanedbávané dítě – v české terminologii je pojem překládán jako syndrom týraného, zanedbávaného a zneužívaného dítěte.

Tento syndrom můžeme definovat jako jakékoliv nenáhodné, vědomé i nevědomé konání rodičů, vychovatelů nebo jiné osoby vůči dítěti, které je v dané společnosti nepřijatelné nebo odmítané a které poškozuje tělesný, duševní i společenský stav a vývoj dítěte, v krajním případě způsobuje dokonce jeho smrt (Dunovský, 1995).

S rozvojem dětského lékařství, ale i dalších lékařských oborů si lékaři zhruba od poloviny dvacátého století více všímali vážných zranění a poškození dětí, která byla způsobena očividně jinak než náhodným úrazem, tedy záměrně. Tuto skutečnost zkoumali podrobněji a zjistili, že nejčastěji tato zranění dětem způsobují jejich nejbližší – tedy rodiče, další příbuzní či lidé, podílející se na jejich výchově – ty osoby, kterým děti důvěřují nejvíce a které by je měly chránit. I z tohoto důvodu to představuje pro dítě velmi traumatizující zkušenost.

Pojem syndromu CAN se formoval postupně. V roce 1962 popsal lékař C. H. Kempe „syndrom bitého dítěte“, soubor neobvyklých poranění dětí, která nemohla být způsobena úrazem.

Podobně byl popsán také syndrom nenáhodných zranění dítěte. Hlubší poznávání a odhalování tělesného týrání dítěte ukázalo, že všechny děti, které jsou vystaveny tělesnému týrání, trpí také psychicky i emocionálně. Toto poznání přispělo k doplnění syndromu bitého dítěte o psychické týrání. V 60. a 70. letech 20. století se k této problematice přidává i sexuální zneužívání dětí a je tak formulován syndrom CAN.

V českém prostředí se tímto závažným termínem významně zabýval profesor Jiří Dunovský, který v roce 1992 založil Dětské krizové centrum (www.dkc.cz), první zařízení v naší zemi orientované na problematiku dětí se syndromem CAN.

Práva dětí jsou také součástí samostatných právních norem, jako je například Úmluva o právech dítěte (blíže www.detskaprava.cz).

Neoznámení nebo nezabránění trestnému činu týrání svěřené osoby je trestným činem a to platí pro všechny osoby, které se věrohodným způsobem tuto skutečnost dozví. Oznámení o podezření na týrání svěřené osoby je nutné podat Policii ČR nebo příslušnému OSPOD (Orgán sociálně právní ochrany dítěte) podle místa trvalého bydliště dítěte. Ohlásit podezření z týrání, zneužívání či zanedbávání dítěte lze i anonymně.

Jak již bylo řečeno výše, syndrom CAN představuje závažný společenský problém, jehož podstatou je hrubý, odmítavý, ponižující přístup k dítěti. Ohrožuje nejen jeho zdraví, ale i jeho důstojnost. V odborné literatuře nalezneme více forem ubližování dítěti, avšak každou z nich lze považovat za nepříznivou pro dítě, **vážně ohrožující jeho tělesný, psychický, sociální i emoční vývoj**. Jeho důsledky si děti mohou nést v celém svém dalším životě i ve vztazích vůči lidem, mohou přestat vnímat svět jako bezpečné místo. Dítě se nemůže nebo dokonce nesmí svěřit se svými problémy, zážitky, starostmi ani radostmi svým rodičům nebo dalším blízkým. Může se stydět, prožívat pocity viny. Důvodů, proč rodiče nechtějí znát problémy svých dětí, je mnoho. Jedním z nich je např. nedostatek času. Naléhavé problémy rodiče bez řešení odsunou, dítě nařknou ze lži a konflikt je okamžitě vyřešen. Neuvědomují si, že dítěti nejen v jeho situaci nepomohli, ale dokonce mu ublížili. Dítě se pak cítí bezmocné.

Formy syndromu CAN

1. fyzické týrání
2. psychické týrání

3. sexuální zneužívání
4. zanedbávání
5. systémové týrání
6. sekundární viktimizace

Rizikové děti

- Odlišnost dítěte: nízká porodní váha, děti se syndromem hyperaktivity, mentální retardace, vývojové opoždění, smyslové vady.
- Děti dráždivé, neklidné, zlostné, provokativní versus apatické, plačtivé, úzkostné.
- Děti nesplňující očekávání rodičů, tedy děti s lehce sníženými intelektovými schopnostmi, děti ve škole neprospívající, děti tělesně neobratné, nešikovné.
- Holčičky výrazně ženských tvarů, jemné, koketní, mazlivé.

Rizikové situace

- Styk rizikového dítěte s rizikovým dospělým.
- Náhradní rodinná péče.
- Rozvodová situace, manželské neshody, neplánované otěhotnění – nechtěné dítě, hmotná bída, stres.
- Brutalita v médiích a vysoká tolerance k násilí.

Následky syndromu CAN

Následky syndromu CAN se projevují řadou příznaků a reakcí, krátkodobých nebo dlouhodobých. Reakce se liší v závislosti na věku dítěte a jeho osobnostním založení. Pokud příznaky trvají déle, přecházejí postupně do posttraumatické stresové poruchy (reakce na závažný stres).

Nejčastější pozorované následky:

- Selhávání ve škole, útky z domova, agrese, odmítání komunikace.
- Neurotické poruchy, tenze, poruchy spánku, úzkost, pocity viny, sebeobviňování, fobie, depresivní stavy, sklony k sebevraždě.
- Psychosomatické reakce.
- Poruchy sexuálního chování.

- Poruchy v sociálních vztazích: nízké sebehodnocení, poruchy komunikace, poruchy interpersonálních vztahů, neschopnost empatie.
- Zneužívání návykových látek, závislost.
- Poruchy individuálního vývoje dítěte.

Jak postupovat?

Pokud se věrohodným způsobem dozvíme o týrání, zneužívání či zanedbávání žáka, máme oznamovací povinnost. Oznámíme podezření na OSPOD a Policii ČR. Pokud se žák svěří nám osobně, platí zde jasné zásady – brát sdělení žáka velmi vážně (ubezpečit o tomto samotného žáka) a snažit se co nejrychleji zajistit jeho bezpečí. Zároveň se obrátit na některou službu ze sítě podpůrných organizací.

Případ na podezření z rasismu, xenofobie

Xenofobie

Představ si, že bychom byli všichni naprosto stejní. Líbilo by se ti to?

Asi ne. A přece máme strach z lidí, které neznáme. Máme k nim předsudky, tedy nespravedlivě jim přisuzujeme vlastnosti, které nikdy neměli, a věci, které nikdy neudělali. Proč tomu tak je? Příčinou je strach ze všeho neznámého a cizího. Tomuto strachu říkáme xenofobie. Xenofobie je velmi nebezpečná. Je jako nemoc, pokud se jí nebráníme, můžeme hodně ublížit jiným i sobě. Existuje jen jeden lék na xenofobii a tím je poznávání cizího.

Xenofobii charakterizují projevy odporu, nepřátelství, ale i nedůvěra ke všemu cizímu a strach ze všeho cizího. Konkrétním projevem je nepřátelství k lidem jiné barvy pleti, jiné národnosti, jazyka, náboženského přesvědčení, kultury, tradici a projevující se navenek odporem a nepřátelstvím vůči imigrantům (přistěhovalcům), ale i cizincům s trvalým pobytem, uprchlíkům, apod. Někdy je tento pojem užíván jako obecný termín pro rasismus, antisemitismus a nacionalismus. Stejně jako rasismus je předsudkem, který vytváří negativní názor bez jakékoliv znalosti nebo smyslu.

Rasismus

Rasismus je názor, který tvrdí, že někteří lidé jsou nadřazení a jiní méněcenní z důvodu příslušnosti k určité rase. Rasisti definují rasu jako skupinu lidí stejného původu. Rozlišují různé rasy (a rasové podtypy) podle fyzického charakteru, jako je barva kůže nebo kvalita vlasů,

apod. Slovo „rasismus“ se používá k označení agresivního či ponižujícího chování k příslušníkům „jiné rasy“. Rasismus bývá někdy podporován vědeckými i pseudovědeckými teoriemi, náboženstvím a tradovanými předsudky.

Rasa

V současné době převládají vědecké teorie, které rasu považují za přežitý termín bez reálného obsahu patřící k minulosti. Tyto teorie vnímají rasu jako „sociální konstrukt“ (společensky vytvořenou představu), která nemá své biologické opodstatnění. Přesto se pojem stále používá. Např. v anglickém jazyce a v anglosaských zemích, kde bývá užíván hlavně jako synonymum k výrazům „národ“, „národnost“, „etnikum“. Britské zákony definují rasu jako „skupinu osob, definovaných barvou, národností, etnicitou nebo národnostním původem“.

Etnikum

Velký sociologický slovník (rok vydání 1996) definuje etnikum jako populace s následujícími rysy: Je převážně biologicky sebe reprodukcující, sdílí společné základní kulturní hodnoty, realizované ve zjevné jednotě v kulturních formách, tvoří jedno komunikační a interakční pole a příslušnost k této populaci se samo identifikuje a je identifikována jinými.

Předsudek

Předsudek je přisuzování vlastností lidem dopředu, aniž bychom je znali.

Rasová diskriminace

Rasová diskriminace je chování, které znevýhodňuje práva jiného člověka z důvodu jeho etnického, národního nebo rasového původu.

Antisemitismus

Antisemitismus je zaujatost různého charakteru proti Židům, založená na jejich zkresleném obrazu, jako by byli zcela odlišní než ostatní lidé. Může se jednat o různé formy zaujatosti jako je omezování, ponižování, omezování v základních lidských právech (vyloučení ze společnosti, násilné chování, vysídlování, až vyvražďování). Nejstrašnějším projevem antisemitismu byla nacistická ideologie o čistotě rasy po nástupu Adolfa Hitlera k moci. Během druhé světové války bylo v koncentračních táborech zavražděno 6 miliónů Židů.

Intolerance

Intolerance je nesnášenlivost, nedostatek úcty k jiným způsobům chování a jednání, nedostatek respektu k jinému přesvědčení či víře než je naše. Projevuje se zákazem odlišných způsobů chování či názorů než jsou naše vlastní. Může také znamenat, že se s některými lidmi nezachází odpovídajícím způsobem (např. kvůli sexuální orientaci).

Nacionalismus

Nacionalismus je politický směr a ideologie vycházející z přesvědčení o výjimečnosti a zpravidla i nadřazenosti vlastního národa, upřednostňují národnostní princip před občanským. Proklamuje tzv. tradiční společenské hodnoty a je těžké jasně oddělit, kde končí vlastenectví, které je považované za pozitivní a začíná nacionalismus. Proto bývá považován za nejproblematictější odrůdu extremismu. Nacionalisté odmítají rovné uplatňování lidských a občanských práv a v jejich programech se objevují otevřené nebo skryté prvky rasismu, xenofobie a antisemitismu.

Jak postupovat?

Pokud se věrohodným způsobem dozvíme o podezření z rasismu nebo xenofobie, máme oznamovací povinnost. Oznamujeme na OSPOD a Policii ČR. Pokud se žák svěří nám osobně, platí zde jasné zásady – brát sdělení žáka velmi vážně (ubezpečit o tomto samotného žáka) a snažit se co nejrychleji zajistit jeho bezpečí v této oblasti. Tuto skutečnost neprodleně oznámí třídní učitel nebo metodik prevence zákonným zástupcům a pozve je k osobnímu jednání ve škole, z kterého provede zápis. Toto platí i v případě, kdy se bude jednat o žáka, který bude svými názory a jednáním ohrožovat ostatní. Případně se obrátit na některou službu ze sítě podpůrných organizací.

Poruchy příjmu potravy

Poruchy příjmu potravy:

Titulní stránky časopisů, televizní pořady, reklamy, internetové reklamy, různé letáky; všude kolem nás je plno krásných modelek s ideální postavou. Avšak poslední dobou narůstá v České republice počet obézních spoluobčanů. I proto jsou v evropských statistikách Češi uváděni na předních příčkách mezi nejotylejšími národy. Tento rozpor mezi tím, čím bychom chtěli být a

tím, čím jsme, je často výchozím bodem pro poruchy příjmu potravy. I tak základní věc, jako je jídlo, se může stát vážným problémem. Více se projevuje u dívek než u chlapců, ale nebezpečí je tu pro obě pohlaví.

Otestuj se:

Tento test je určen převážně pro dívky, ale klukům taky něco napoví:
http://www.pppinfo.cz/vyzkousejte_test.asp

Mentální anorexie:

Je porucha příjmu potravy charakterizovaná úmyslným snižováním váhy. Ohrožuje nejčastěji dospívající a mladé dívky (méně často chlapce a mladé muže). Rizikový věk je 13 – 20 let. Nemocní nejsou spokojeni se svou postavou, a proto chtějí rychle a hodně zhubnout, záměrně odmítají potravu, nadměrně cvičí, užívají projímadla nebo léky na odvodnění.

BMI klesá pod 17,5. Nemocní mají intenzivní strach z nárůstu hmotnosti navzdory podvaze, dochází k narušenému vnímání vlastního těla (i když mají podváhu, připadají si o mnoho silnější než ve skutečnosti). Svě onemocnění často popírají, i přes obavy a reakce okolí.

Co je to BMI?:

<http://www.vypocet.cz/bmi>

Mentální bulimie:

Je opět porucha příjmu potravy, charakterizovaná opakujícími se záchvaty přejídání a přehnanou kontrolou tělesné váhy. Riziková věková kategorie je 15 – 25 let. Nemoc se může, ale nemusí, rozvinout z mentální anorexie (ale také naopak). U některých nemocných se pravidelně střídají anorektická a bulimická období.

Člověk, který trpí bulimií, střídavě pociťuje náhlou neovladatelnou chuť k jídlu, která vede k (pravidelným) záchvatům přejídání, po nichž se jídla zbavuje úmyslně vyvolaným zvracením, projímadly nebo léky na odvodnění. Tyto záchvaty jsou provázeny sebeobviňováním („*Jsem k ničemu, zase jsem to nezvládl/a, už to nikdy nesmím udělat*“).

Jak postupovat?

Pokud u sebe odhaluješ tyto příznaky, pak se řadiš k ohroženým osobám. Obrat' se na své rodiče, třídního učitele, učitele tělocviku nebo metodika prevence ve škole. Nebo se podívej na stránky www.anabell.cz, kde najdeš odkazy na linku bezpečí či internetovou poradnu.

Pokud se věrohodným způsobem dozvíme o ohroženém žákovi v oblasti poruch příjmu potravy, máme oznamovací povinnost. Pokud se dítě svěří nám osobně, platí zde jasné zásady – brát sdělení žáka velmi vážně (ubezpečit o tomto samotného žáka) a snažit se zajistit jeho fyzické a psychické bezpečí. Neprodleně dát vědět zákonným zástupcům, pozvat je na osobní jednání, z kterého metodik prevence provede zápis. Případně se obrátit na některou službu ze sítě podpůrných organizací.

Extrémní sportovní činnosti

Extrémní sport

je v původním významu sport, jehož provozování je spojené s vyšším rizikem a doprovázené je domnělým zvýšením hladiny adrenalinu v krvi (ve skutečnosti jde o endorfin, dopamin a serotonin). V dnešní době jsou k extrémním sportům řazeny také sporty, které nejsou příliš propagovány či podporovány na komerční úrovni a jejichž provozování se omezuje na nepříliš početné skupiny nadšenců.

Jak postupovat?

Pokud se věrohodným způsobem dozvíme o podezření z účasti žáka na extrémní sportovní činnosti, máme oznamovací povinnost. Škola toto oznamuje neprodleně zákonným zástupcům. Pokud se žák svěří nám osobně, platí zde jasné zásady – brát sdělení žáka velmi vážně a snažit se zajistit jeho bezpečí v této oblasti. Tuto skutečnost neprodleně oznámí třídní učitel nebo metodik prevence zákonným zástupcům a pozve je k osobnímu jednání ve škole, ze kterého provede zápis. Opětovně žáka upozornit na bezpečné chování a rizika spojená s extrémním sportem. Případně se obrátit na některou službu ze sítě podpůrných organizací.

3.2 Seznam vybraných zařízení zabývajících se problematikou prevence rizikového chování

- název, kontakty, popis činnosti

PREV-CENTRUM, občanské sdružení

Meziškolská 1220/2

169 00 Praha 6

Tel. 233 355 459

www.prevcentrum.cz

ředitel: Mgr. Ondřej Počarovský

- nabízejí kurzy pro lektory prevence, dlouhodobý program primární prevence pro žáky 6. až 9. tříd ZŠ, interaktivní semináře pro studenty SŠ, semináře pro pedagogy, semináře pro rodiče, vydávání informačních a kontaktních materiálů pro veřejnost, výzkumy četnosti užívání návykových látek

INSTITUT FILIA

Sokolovská 26

120 00 Praha 2

filia@telecom.cz

kontaktní osoba: Dagmar Nováková 603 73 53 77

- preventivní programy ve školách (MŠ, ZŠ, SŠ), vzdělávání pedagogů, sociálních pracovníků a dalších, vydávání informačních materiálů

Centrum etické výchovy a prevence sociálně patologických jevů – CEVAP

Žerotínova 42

130 00 Praha 3

Tel. 604 888 141

e-mail: rozehnalova@cevap.cz, www.cevap.cz

Nadace Naše dítě

nadace@nasedite.cz

Linka právní pomoci 777 800 002 - právní rady týkající se dítěte

Liga lidských práv - Centrum pro právní ochranu dětí

Adresa: Londýnská 31, 122 00 Praha 2

E-mail: deti@llp.cz, <http://www.llp.cz>

Popis činnosti: Liga lidských práv je sdružení právníků zabývajících se ochranou lidských práv ohrožených a znevýhodněných skupin ve společnosti. Její program „Centrum pro právní ochranu dětí“ poskytuje od roku 2001 sociálně-právní pomoc rodinám s ohroženými dětmi. Předností Centra je součinnost právníka, psychologa a sociálního pracovníka s důrazem na

kvalifikovanou právní pomoc. Centrum se také zabývá připomínkováním a působením na systémové změny v oblasti dětských práv v ČR.

Servis pro práva dítěte

Moskevská 50, 101 00 Praha 10

Tel. 271722534

E - mail: sppd@seznam.cz, www.sppd.cesky-dialog.net

Popis činnosti: Sdružení podporuje veškeré aktivity, které směřují ke zlepšení života dětí a jejich rodin. Cílem sdružení je hledat cesty k vzájemnému porozumění a respektu.

Česká společnost na ochranu dětí, o.s. - nevládní organizace, jejímž cílem je naplňování Úmluvy o právech dítěte

Ruská 87, 100 00 Praha 10

Tel. 272 736 263

Vládní kampaň STOP násilí na dětech

Vláda České republiky realizuje vládní kampaň STOP násilí na dětech

Úřad vlády České republiky
Sekretariát Rady vlády ČR pro lidská práva
Vladislavova 4
100 00 Praha 1
info@stopnasilinadetch.cz

Cíl:

- zvýšit povědomí veřejnosti o násilí, formách, příčinách, následcích
- přispět ke zvýšení citlivosti vůči násilí
- snížit toleranci vůči všem formám násilí na dětech

Odborná veřejnost: prohlubování odbornosti, zvýšení osobní angažovanosti v proaktivním postoji k násilí

Občanská veřejnost: veřejné diskuze a monitoring vládních aktivit

Rodičovská veřejnost: zvyšování zodpovědnosti za výchovu dětí a pomoc – pozitivní rodičovství

Děti: porozumění právu na ochranu před násilím a aktivní participace na preventivních strategiích násilí

Poslání: upozornit, že násilí na dětech je základní problém nás všech a zvýšit povědomí o všech formách násilí na dětech

Motto: Mezinárodní den prevence týrání dětí není jen 19. listopad, je to každý den.

Děti se učí tím, jak žijí

- Dítě, které je nadměrně kritizováno, se učí odsuzovat.
- Dítě, které vyrůstá v neláskyplném prostředí, se učí prát a zápasit.
- Dítě, které bývá vystavováno posměchu, se začíná stydět.
- Dítě, které je ponižováno, ztrácí sebedůvěru.
- Dítě, které je obklopeno tolerancí, se učí trpělivosti.
- Dítě, které je chváleno, získává sebedůvěru.
- Dítě, se kterým se jedná čestně, se učí spravedlnosti.
- Dítě, které vyrůstá v přátelské atmosféře, se naučí laskavosti.
- Dítě, které žije obklopené pocitem bezpečí, se učí důvěře.
- Dítě, které je bezvýhradně akceptováno a milováno, je schopno prožívat láskyplné vztahy a lásku. (FILIIUM)

3.2.1 Seznam vybraných zařízení zabývajících se problematikou prevence rizikového chování na okrese Příbram

Středisko výchovné péče Příbram

Školní 129

261 01 Příbram 8

Tel: 318 632 266

Státní zařízení, služby poskytuje bezplatně – poradenství, psychoterapie, metodické vedení, vzdělávání

Cílová skupina klientů 3-18 let

Pedagogicko psychologická poradna Středočeského kraje - pracoviště Příbram

Pod Šachtami 294

261 01 Příbram 4

Mgr. Štěpán Duník

tel.: 318 624 085, pribram@pppsk.cz

Státní zařízení, služby poskytuje bezplatně – poradenství, metodické vedení, vzdělávání

Cílová skupina klientů: 3-19 let

Speciálně pedagogické centrum

Pod Šachtami 335

261 01 Příbram IV

Mgr. Vladislava Tylšová – speciální pedagog

Tel.: 318 472 150, 702 060 955

Tilius, o.s.

Jana Drdy 487

261 01 Příbram VII

jednatel: Vít Skalník, tel.:420 731 44 55 01, v.skalnik@tilius.cz

- Vzdělávací programy zaměřené na bezpečnostní problematiku a prevenci kriminality
- Výuka bojových umění a sebeobrany
- Práce s mládeží a dětmi
- Prezentace ozbrojených složek
- Volnočasové a branné aktivity pro školy a širokou veřejnost
- Outdoorové aktivity, výlety a semináře

Ponton, občanské sdružení

Podmostní 1

301 00 Plzeň

Tel.: 377 220 557

Posláním sdružení je přispívat ke zdravému vývoji dětí, mládeže a rodin z nejrůznějších sociálních a etnických skupin, předcházet jejich sociálnímu vyloučení a napomáhat k jeho odstraňování.

Cíle:

- a) poskytovat specifické typy sociálních služeb, zejména nízkoprahového charakteru, dle potřeb cílových skupin
- b) zajišťovat vzdělávací programy pro děti, mládež a rodiny nacházející se v nepříznivé sociální situaci
- c) vytvářet vzdělávací programy přispívající ke zdravému vývoji dětí a mládeže a k odstraňování sociálního vyloučení, realizovat nevýdělečné vzdělávací aktivity zvyšující kompetence učitelů v oblasti sociální integrace
- d) vytvářet další programy dle potřeb cílových skupin
- e) propojovat zdroje jednotlivců, organizací a společností a zkvalitňovat tak poskytované služby.

Centrum adiktologických služeb Příbram, Magdaléna o.p.s.

Mgr. Hana Vavřincová

tel.: 318 622 010, 737 391 214, kcentrum.pb@magdalena-ops.cz

Posláním 3P programů primární prevence Centra adiktologických služeb Magdaléna - Příbram je předcházet vzniku rizikového chování u dětí a mládeže.

3.3 Hodnotící dotazník prevence rizikového chování na škole 2023/2024

	<i>Základní škola (a odpovídající ročníky víceletých gymnázií)</i>										
		<i>1. tř.</i>	<i>2. tř.</i>	<i>3. tř.</i>	<i>4. tř.</i>	<i>5. tř.</i>	<i>6. tř.</i>	<i>7. tř.</i>	<i>8. tř.</i>	<i>9. tř.</i>	<i>Celkem</i>
<i>Kouření</i>	<i>reálná zjištění</i>										
	<i>podezření</i>										
<i>Nikotinové sáčky</i>	<i>Reálná zjištění</i>										
	<i>podezření</i>										
<i>Alkohol</i>	<i>reálná zjištění</i>										
	<i>podezření</i>										
<i>„měkké drogy“</i>	<i>reálná zjištění</i>										
<i>(marihuana)</i>	<i>podezření</i>										
<i>„tvrdé drogy“</i>	<i>reálná zjištění</i>										
<i>(ostatní)</i>	<i>podezření</i>										
<i>Šikana</i>	<i>vyloučení jednotlivce z kolektivu</i>										
	<i>psychická šikana</i>										
	<i>fyzická šikana</i>										
	<i>lynčování</i>										
	<i>nepodložená podezření kyberšikana</i>										
<i>Záškoláctví</i>	<i>do 10 neoml. hodin</i>										
	<i>nad 10 neoml. hodin</i>										
<i>Kriminalita (činy jinak)</i>	<i>násilné povahy</i>										

<i>označované za trestné)</i>	<i>majetkové povahy</i>										
	<i>pod vlivem návykové látky</i>										
<i>Týrání dítěte</i>	<i>reálná zjištění</i>										
	<i>podezření</i>										
<i>Zneužívání dítěte</i>	<i>reálná zjištění</i>										
	<i>podezření</i>										
<i>Zanedbávání dítěte</i>	<i>reálná zjištění</i>										
	<i>podezření</i>										
<i>Gamblerství</i>	<i>reálná zjištění</i>										
	<i>podezření</i>										
<i>Jiné</i>	<i>reálná zjištění</i>										
	<i>podezření</i>										
<i>Celkem</i>											

3.4 Legislativa pro oblast prevence

Vybrané právní předpisy v gesci MŠMT

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 562/2004 Sb., změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Novela vyhlášky 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.

Metodické dokumenty MŠMT

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018, č.j. 28077/2013

Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2009-2012, č.j. 10514/2009-61

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č.j. MSMT-21149/2016

Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 20006/2007-51

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, č.j. 37014/2005-25

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j. 14423/99-22

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č.j. 11691/2004-24

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j. 25884/2003-24

Vybrané právní předpisy v gesci MZ

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.:21291/2010-28)

3.5 Školní řád

- vnitřní směrnice číslo 23 – je součástí minimálního preventivního programu jako volně vložená příloha